

Hvordan kan vi bruke kunnskapsgrunnlag på NCD-området i regionalt og lokalt folkehelsearbeid?

Eksempler fra Trøndelag

Åpent NCD-møte - Oslo
5.12.2024

Steinar Krokstad

Professor i sosialmedisin

Spesialist i allmennmedisin og psykiatri

HUNT forskningssenter

Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie

steinak@ntnu.no

Overlege i psykiatri

Sykehuset Levanger

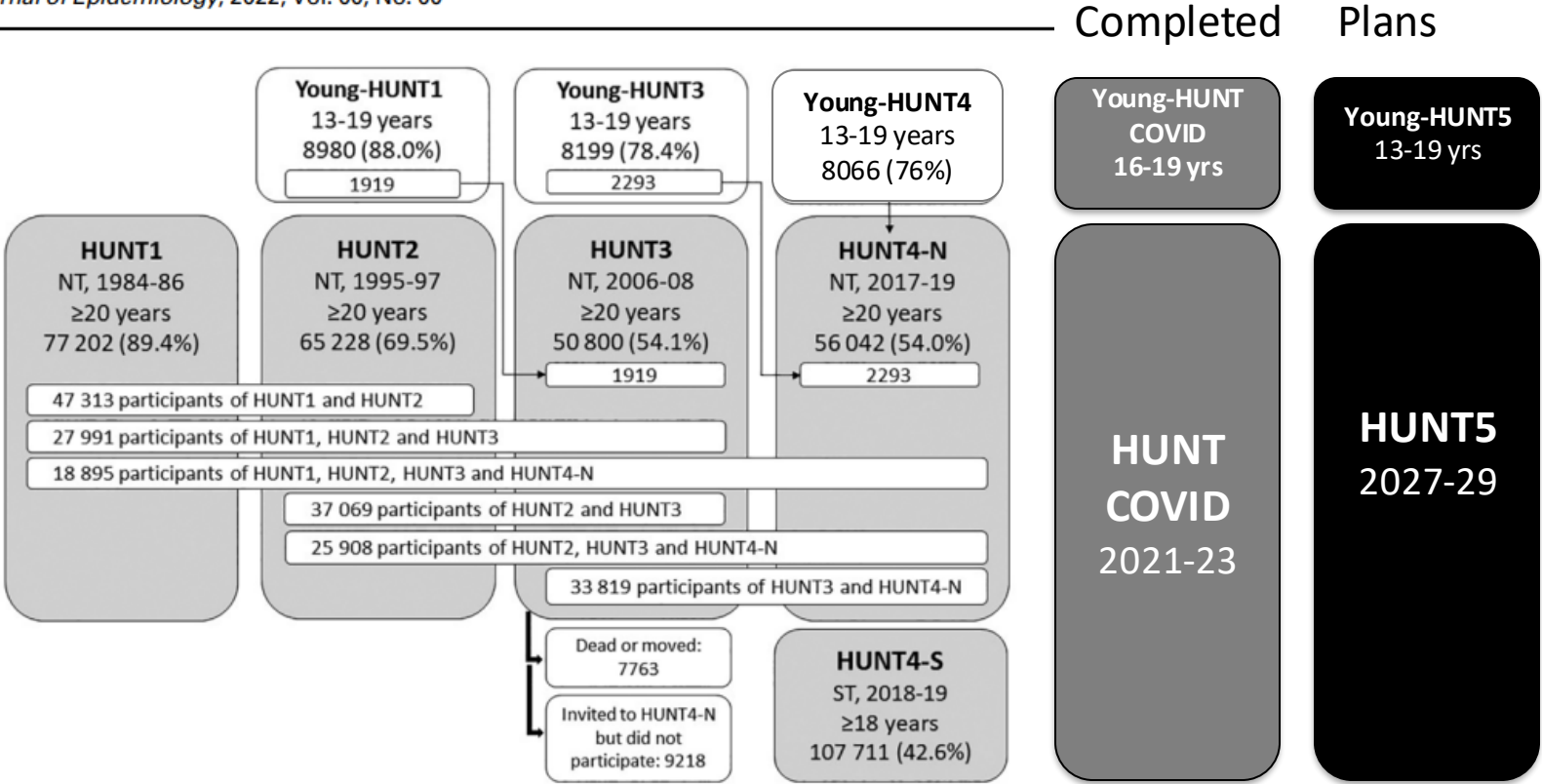

Figure 1 Flowchart of participation across the HUNT1–HUNT4 surveys and details on recruitment to HUNT4. The few individuals who have withdrawn their consent to participate in the HUNT Study have been excluded, and the numbers therefore deviate slightly from those reported in previous HUNT cohort profiles. NT, Nord-Trøndelag region; ST, Sør-Trøndelag region

COHORT PROFILE

Cohort Profile: The HUNT Study, Norway

S Krokstad,^{1,2,*} A Langhammer,¹ K Hveem,¹ TL Holmen,¹ K Midtjell,¹ TR Stene,¹ G Bratberg,^{1,2} J Heggland¹ and J Holmen¹

¹HUNT Research Centre

²Genetic Epidemiology

³Corresponding author

International Journal of Epidemiology, 2012, 41, 1–12
doi:10.1093/ije/dys005
Cohort Profile

Cohort Profile

Cohort Profile Update: The HUNT Study, Norway

Bjørn Olav Åsvold,^{1,2,3,*} Arnulf Langhammer,^{1,4} Tommy Aune Rehn,⁵ Grete Kjelvik,⁶ Trond Viggo Grøntvedt,¹ Elin Pettersen Sørgerd,^{1,3} Jørn Sørberg Fenstad,¹ Jon Heggland,¹ Oddgeir Holmen,¹ Maria C Stuifbergen,¹ Sigrid Anna Aalberg Vikjord,^{1,7} Ben M Brumpton,^{1,2,8} Håvard Kjesbu Skjellegrind,^{1,4} Pernille Thingstad,^{9,10} Erik R Sund,^{1,4,11} Geir Selbæk,^{6,12,13} Paul Jarle Mork,² Vegar Røngul,^{1,11} Kristian Hveem,^{1,2,4} Marit Næss^{1,4} and Steinar Krokstad^{1,4}

¹HUNT Research Centre, Department of Public Health and Nursing, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, Levanger, Norway; ²KG. Jøsen Center for Genetic Epidemiology, Department of Public Health and Nursing, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway; ³Department of Endocrinology, Clinic of Medicine, St. Olavs Hospital, Trondheim University Hospital, Trondheim, Norway; ⁴Levanger Hospital, Nord-Trøndelag Hospital Trust, Levanger, Norway; ⁵Department of Public Health and Nursing, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway; ⁶Norwegian National Advisory Unit on Aging and Health (Aging and Health), Trondheim, Norway; ⁷Department of Medicine and Rehabilitation, Levanger Hospital, Nord-Trøndelag Hospital Trust, Levanger, Norway; ⁸Clinic of Medicine, St. Olavs Hospital, Trondheim University Hospital, Trondheim, Norway; ⁹Department of Neuromedicine and Movement Science, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway; ¹⁰Department of Health and Social Services, Trondheim Municipality, Trondheim, Norway; ¹¹Faculty of Nursing and Health Sciences, Nord University, Levanger, Norway; ¹²Department of Geriatric Medicine, Oslo University Hospital, Oslo, Norway and ¹³Faculty of Medicine, University of Oslo, Oslo, Norway

*Corresponding author: Department of Public Health and Nursing, NTNU, Norwegian University of Science and Technology, Postboks 8005 MTF5, NO-7481 Trondheim, Norway. E-mail: bjorn.a.avsold@ntnu.no

Why w

Downloaded from <https://academic.oup.com/ije/advance-article-abstract/doi/10.1093/ije/dys005/2689000> by guest on 19 September 2022

COHORT PROFILE

Cohort profile of the Young-HUNT Study, Norway: A population-based study of adolescents

Turid Kristin
International Journal of Epidemiology, 2013, 42, 1–9
doi:10.1093/ije/dys212

Cohort Profile

International Epidemiological Association

Cohort Profile

Cohort Profile Update: The Young-HUNT Study, Norway

Vegar Røngul,^{1,2,*} Turid Lingaas Holmen,^{1,2} Arnulf Langhammer,^{1,2} Jo Magne Ingul,³ Kristine Pape,⁴ Jørn Sørberg Fenstad^{1,2} and Kirsti Kvaløy^{1,2}

¹HUNT Research Centre, Department of Public Health and Nursing, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, Levanger, Norway; ²Levanger Hospital, Nord-Trøndelag Hospital Trust, Levanger, Norway; ³Regional Centre for Child and Youth Mental Health and Child Welfare, Department of Mental Health, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway; ⁴Department of Public Health and Nursing, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, NTNU, Trondheim, Norway

*Corresponding author: HUNT Research Centre, Department of Public Health and Nursing, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, NTNU, Forskningsveien 2, NO-7600 Levanger, Norway. E-mail: vegar.rongul@ntnu.no

Keywords: Trøndelag Health Study, Young-HUNT, adolescents, cohort profile update.

Key Features

- Young-HUNT is the adolescent part of the Trøndelag Health Study (HUNT).
- In the Young-HUNT Study, all inhabitants aged 13–19 years, living in the northern part of Trøndelag, Norway, have been invited to repeated surveys since 1995–97. The study data may be linked to local and national health registries.
- The Young-HUNT Survey in 2017–19 included 8066 participants (76% of invited).
- The Young-HUNT data enable longitudinal follow-ups through repeated participations in the HUNT Study, and within-family studies.
- New measures include body composition analysis using bioelectrical impedance; a 1-week accelerometer recording on movement behaviour; and saliva for DNA samples.
- Researchers can apply for HUNT data access from HUNT Research Centre (<https://www.ntnu.edu/hunt>) after project approval from the Regional Committee for Medical and Health Research Ethics.

The HUNT Study: a population-based cohort for genetic research

Ben M. Brumpton,^{1,2,3*} Sarah Graham,¹ Ida Surakka¹, Anne Heidi Skogholt¹, Mari Løset^{1,4}, Lars G. Fritsche⁵, Brooke Wolford⁶, Wei Zhou^{6,10}, Jonas Bille Nielsen¹, Oddgeir L. Holmen^{1,2}, Maiken E. Gabrielsen^{1,2}, Laurent Thomas^{1,12,13}, Laxmi Bhatta¹, Humaira Rasheed¹, He Zhang¹, Hyun Min Kang¹, Whitney Hornsby¹, Marta R. Moksnes¹, Eivind Coward¹, Mads Melbye¹, Guro F. Giskevold¹, Jørn Fenstad¹, Steinar Krokstad^{1,14}, Marit Næss^{1,14}, Arnulf Langhammer^{1,14}, Michael Boehnke¹, Gonçalo R. Abecasis¹⁵, Bjørn Olav Åsvold^{1,16}, Kristian Hveem^{1,2,*}, Cristen J. Willer^{1,4,17,*}

Affiliations

¹KG. Jøsen Center for Genetic Epidemiology, Department of Public Health and Nursing, NTNU, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway; ²Levanger Hospital, Nord-Trøndelag Hospital Trust, Levanger, Norway; ³HUNT Research Centre, Department of Public Health and Nursing, NTNU, Norwegian University of Science and Technology, Levanger, 7600 Norway; ⁴Clinic of Medicine, St. Olavs Hospital, Trondheim University Hospital, Trondheim, 7030, Norway; ⁵Department of Internal Medicine, Division of Cardiology, University of Michigan, Ann Arbor, MI 48109, USA

International Journal of Epidemiology, 2024, 53(1), dya073
<https://doi.org/10.1093/ije/dya073>
Data Resource Profile

Data Resource Profile

Data Resource Profile: The HUNT Biobank

Marit Næss,^{1,2,*} Kirsti Kvaløy,^{1,2,3} Elin P. Sørgerd,^{1,2} Kristin S. Sætermo,^{1,2} Lise Norøy,^{1,2} Ann Helen Røstad,^{1,2} Nina Hammer,^{1,2} Trine Govasli Alto,^{1,2} Anne Jorunn Vikdal^{1,2} and Kristian Hveem^{1,4,5}

¹HUNT Research Centre, Department of Public Health and Nursing, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway; ²Levanger Hospital, Nord-Trøndelag Hospital Trust, Levanger, Norway; ³Department of Community Medicine, Center for Sami Health Research, Arctic University of Norway, Tromsø, Norway; ⁴HUNT Center for Molecular and Clinical Epidemiology, Department of Public Health and Nursing, Faculty of Medicine and Health Sciences, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway; ⁵Department of Research, St. Olavs Hospital, Trondheim, Norway

*Corresponding author: NTNU, Department of Public Health and Nursing, HUNT Research Centre, Forskningsveien 2, 7600 Levanger, Norway. E-mail: marit.nass@ntnu.no

Key Features

- The Trøndelag Health Study (HUNT) Biobank, located at Levanger, Mid-Norway, holds biological material from 110 000 participants (aged 13–100 years) from the longitudinal population-based HUNT Study, Norway, including whole blood, serum, plasma, DNA, RNA, urine, saliva and fecal samples, optimally handled and stored for research purposes.
- Among 84 000 participants with biological material, repeated measurements and a wide collection of processed samples are available from 26 000 that have participated in three successive HUNT surveys (HUNT2–4, 1995–2008).
- Large-scale, multi-omics analyses based on the existing sample collections are available.
- A unique personal identification number (PIN) for all citizens enables linkage to a wide range of local and national registries containing numerous incident clinical endpoints.
- Data and biological materials are accessible on request for national and international research groups, which also includes industrial-based research collaborations.

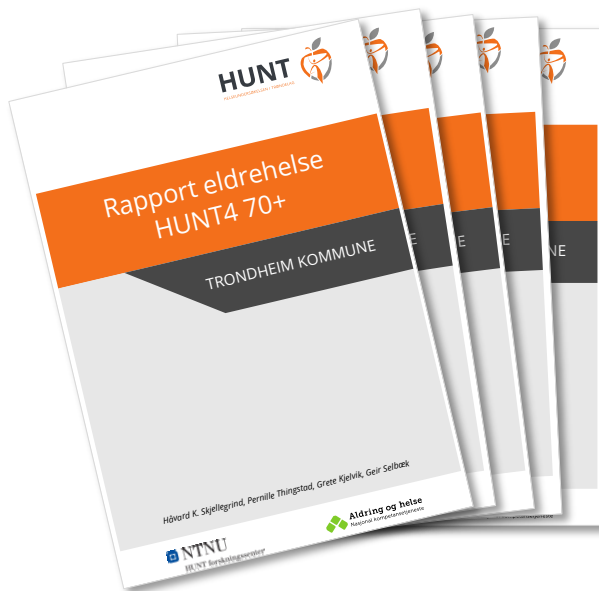
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35578897/>

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38302751>

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36777998/>

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38836303/>

Folkehelserapporter eldrehelse HUNT4

Fylkeskommunen og alle trønderske kommuner fikk egne folkehelserapporter innen eldrehelse etter HUNT4 70+

Tverrfaglig analysegruppe

- Trøndelag fylkeskommune (Kyrre Kvistad, Jon Olav Sliper og Pål Fossland Moa),
- Trondheim kommune (Sveinung Eiksund, Thomas Hugaas Molden og Heidi Jensberg),
- Institutt for psykologi, NTNU (Håvard R. Karlsen)
- HUNT forskningssenter / Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie, NTNU (Signe Opdahl, Vegar Rangul, Steinar Krokstad og Erik R. Sund).

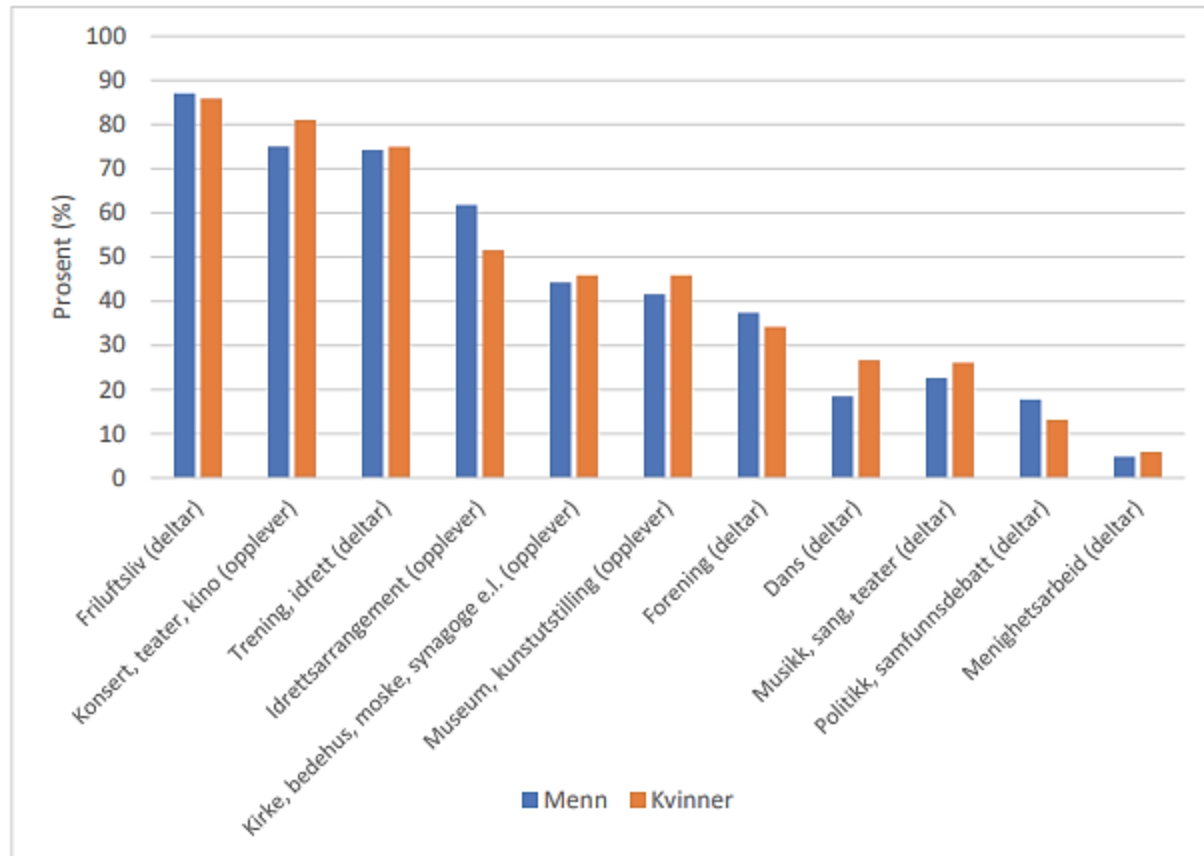
HUNT folkehelse rapporter

<https://www.ntnu.no/hunt/rapporter>

Samfunns- deltakelse

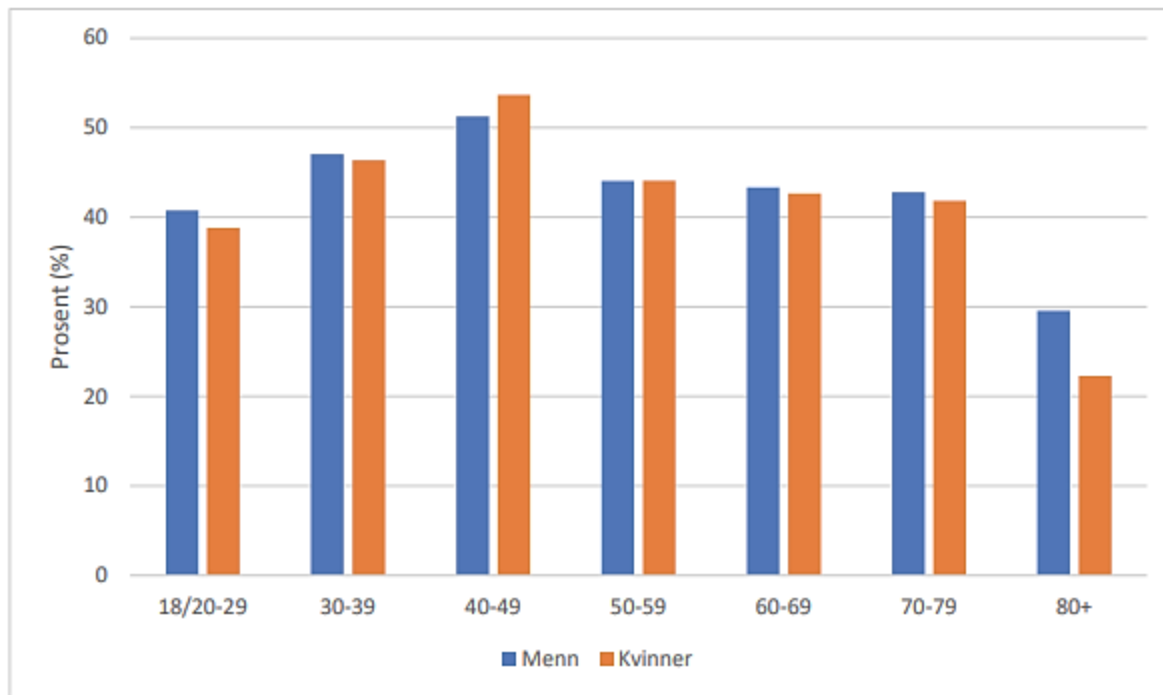
Type aktiviteter

Figur 3. Andelen som har vært på eller drevet med ulike aktiviteter minst én gang siste 6 måneder. Menn og kvinner.

Samfunns- deltakelse

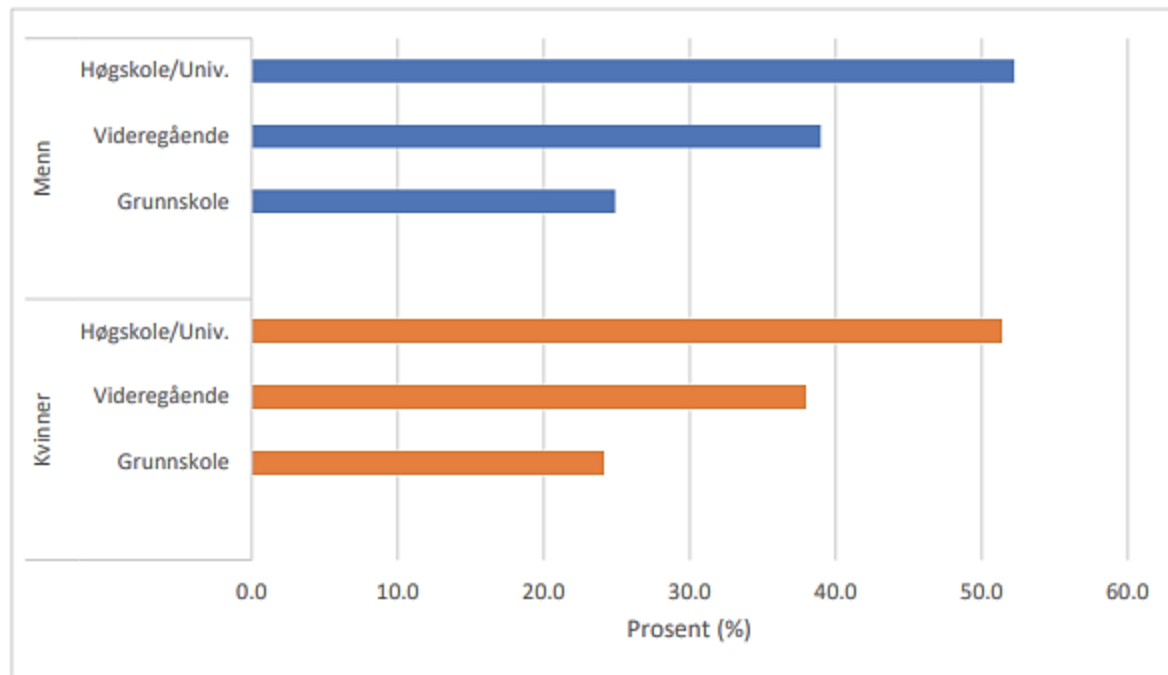
Alder og kjønn

Figur 4 Andel som har besøkt 3 eller flere av følgende arenaer de siste 6 månedene, etter kjønn og aldersgrupper: Konsert/teater/kino, idrettsarrangement, arrangement i kirke/bedehus/moské/synagoge e.l., museum/kunstutstilling.

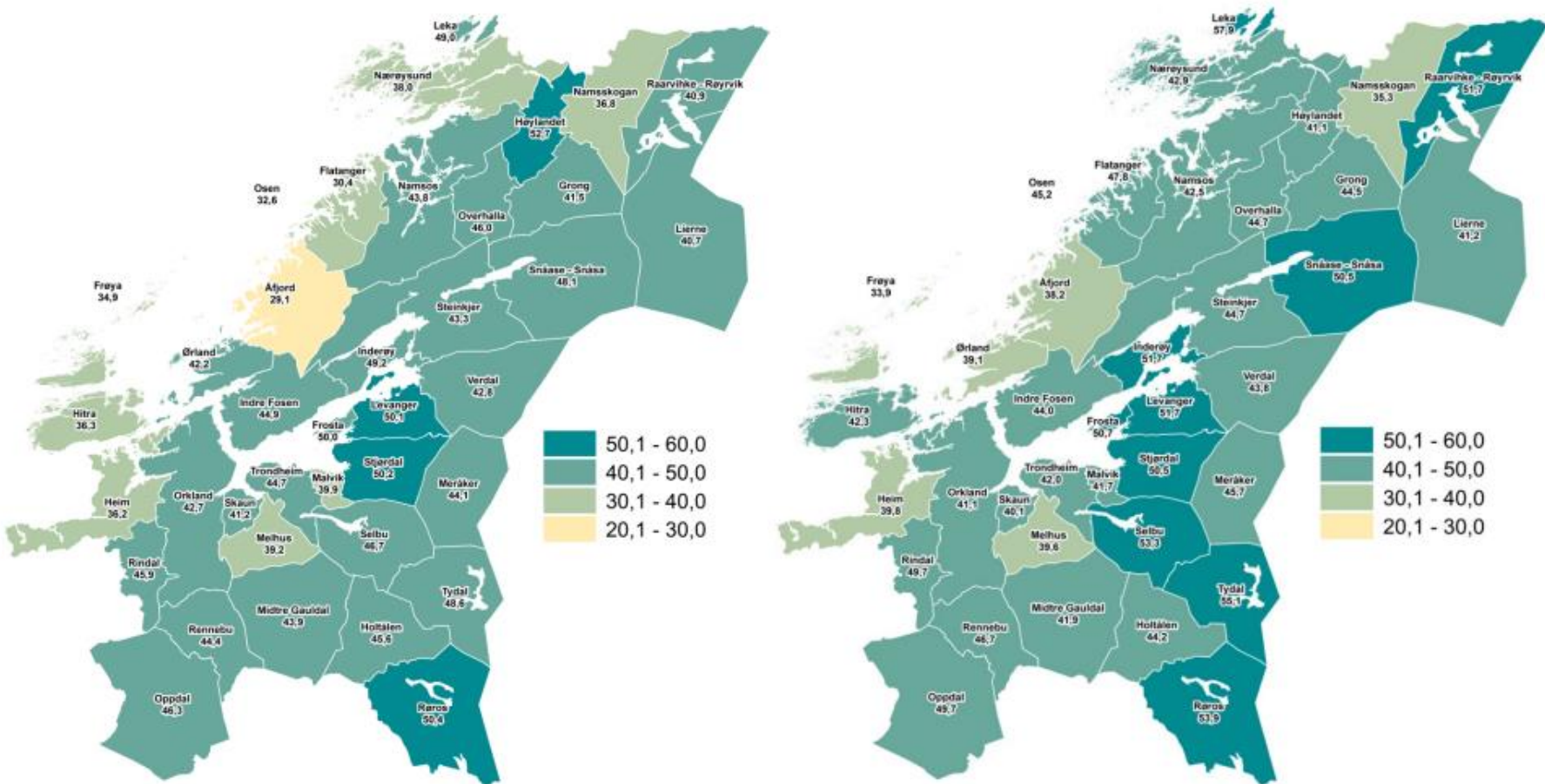
Samfunns- deltakelse

Utdanning

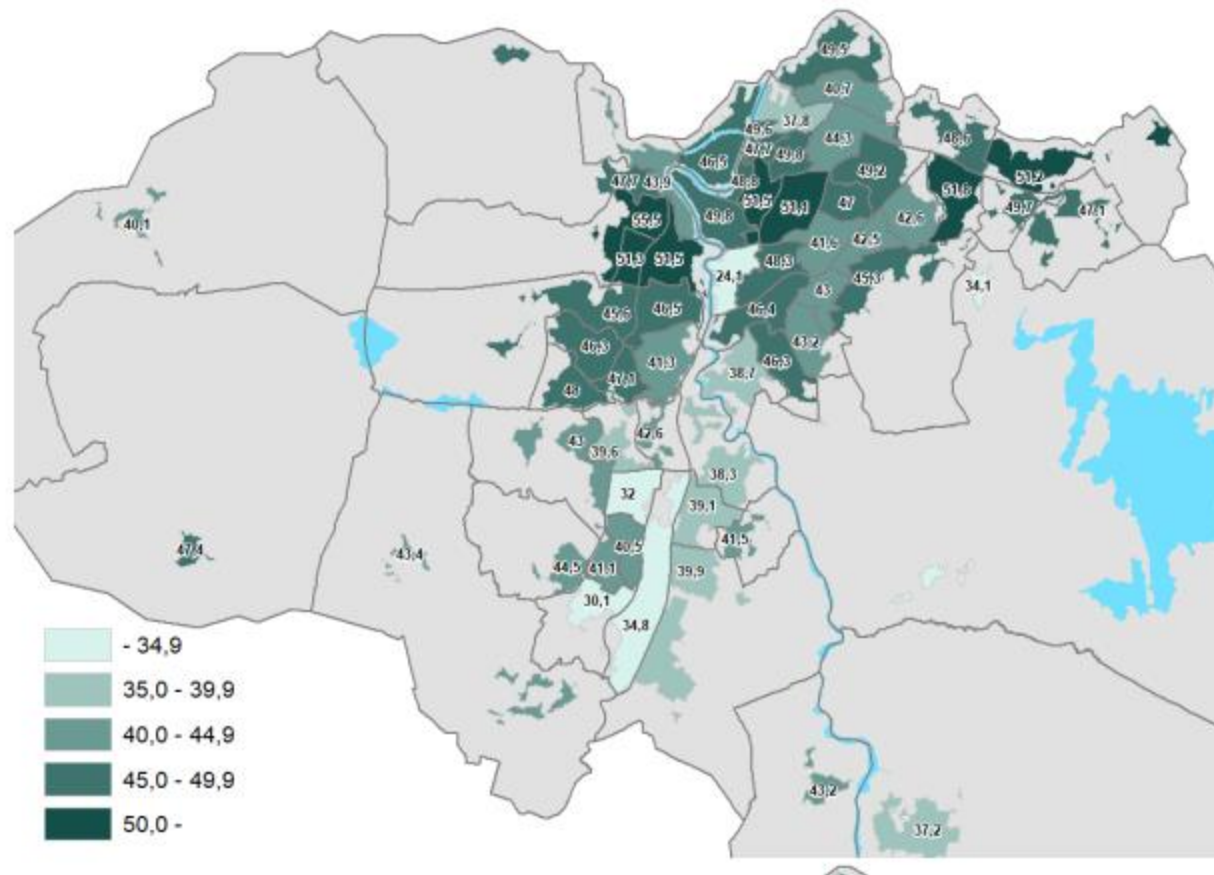
Figur 5 Andel som har besøkt 3 eller flere av følgende arenaer de siste 6 månedene, etter kjønn og utdanningsnivå i Trøndelag: Konsert/teater/kino, idrettsarrangement, arrangement i kirke/bedehus/moské/synagoge e.l., museum/kunstutstilling. 18-104 år.

Samfunns-deltakelse – geografi - Trøndelag

Figur 7 Andel innbyggere (%) som oppgir å ha besøkt 3 eller flere av følgende arenaer de siste 6 månedene: Konsert/teater/kino, idrettsarrangement, arrangement i kirke/bedehus/moské/synagoge e.l., museum/kunstutstilling. Menn (venstre) og kvinner (høyre)

Samfunns-deltakelse – geografi - Trondheim

<https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/levekår-og-folkehelse/innledning/datagrunnlaget>

^ Innledning

Slik har vi delt inn
byen

Presentasjon av data

Datagrunnlaget

Data og kart for
nedlasting

^ Befolkningssammensetning...

^ Bolig

^ Inntekt

^ Arbeid og utdanning

^ Nærmiljø

^ Oppvekst

^ Sosiale forhold

^ Helserelatert atferd

^ Helsetilstand

^ Skader og ulykker

Datagrunnlaget

I denne levekårs- og folkehelse rapporten er det hentet data fra et vidt spekter av datakilder. Statistisk sentralbyrå har levert sosialstatistiske data og tall for demografi og bolig. Videre er data for Trondheim fra Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT4) benyttet. I tillegg er det hentet data fra andre kilder, som Politiets straffesaksregister, Vegvesenets ulykkeregister, Utdanningsdirektoratets elevundersøkelse, Valgdirektoratets valgstatistikk, Eiendomsverdi AS sin boligprisstatistikk, Fylkestannlegens tannhelsestatistikk og Trondheim kommunes register for kommunale utleieboliger.

Vi vil i det videre kort si noe om datagrunnlaget og hvordan dette er hentet ut.

Statistisk sentralbyrå

En vesentlig del av undersøkelsen er basert på registerdata som omhandler befolkningens sosiale forhold og tall knyttet til demografi og bolig. Tilgang til slike data skjer gjennom Statistisk sentralbyrå. Imidlertid er det en begrensning at Statistisk sentralbyrå helt unntaksvis publiserer slike data på et geografisk nivå som kan innpasses til våre levekårszoner. For denne undersøkelsen er det derfor bestilt egne data fra Statistisk sentralbyrå, og SSB har tilrettelagt dataene for oss innenfor levekårszoner. Videre er noen data knyttet til bolig og befolkning produsert av oss via plan- og analysesystemet KOMPAS som gir kommunen mulighet til å behandle og hente ut data selv. Endelig er noe av dataene innhentet fra Statistisk sentralbyrå sin statistikkbank. Dette gjelder bakgrunnstall som undersøkelsen viser til.

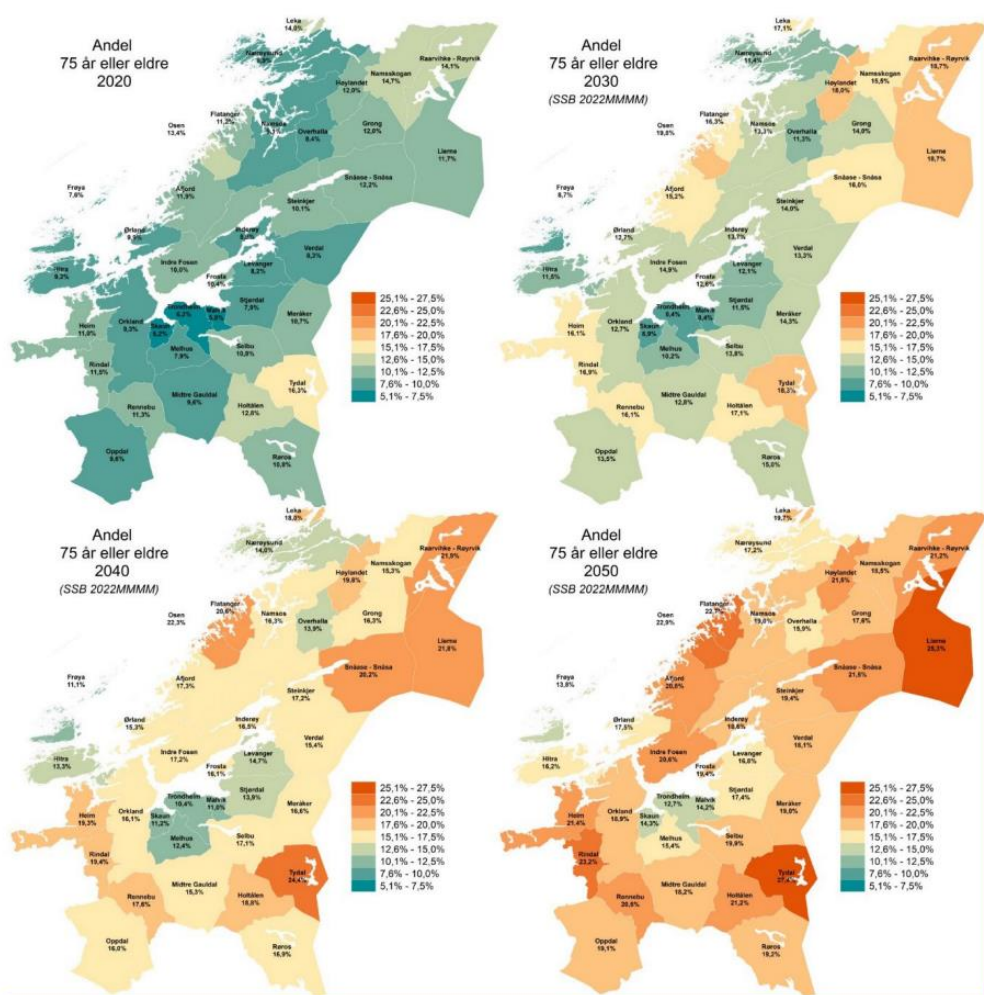
[Statistisk sentralbyrå sin hjemmeside](#)

Megatrender i folkehelsa

Andel eldre (75+ år) i kommunene i Trøndelag.

Kart for 2020 viser faktiske andeler. Kart for 2030, 2040 og 2050 viser prognoser fra SSB (middelalternativet).

Figur 1 Andel eldre (75+ år) i kommunene i Trøndelag. Kart for 2020 viser faktiske andeler. Kart for 2030, 2040 og 2050 viser prognoser fra SSB (middelalternativet).

0-1% 1-2% 2-3% 3-4% 4-5% 5-6% >6%

Hvor mange i Norge har demens?

Er folketallet i kommunen økende eller fallende? Flytter ungdommen ut mens de eldre blir boende? Hvor mange nordmenn er gamle om 30 år? En eldre befolkning gir flere personer med demens og dermed et større behov for kompetanse og ressurser. Bruk kartet og finn ut hvordan forekomsten av demens vil være i din kommune fram mot 2050.

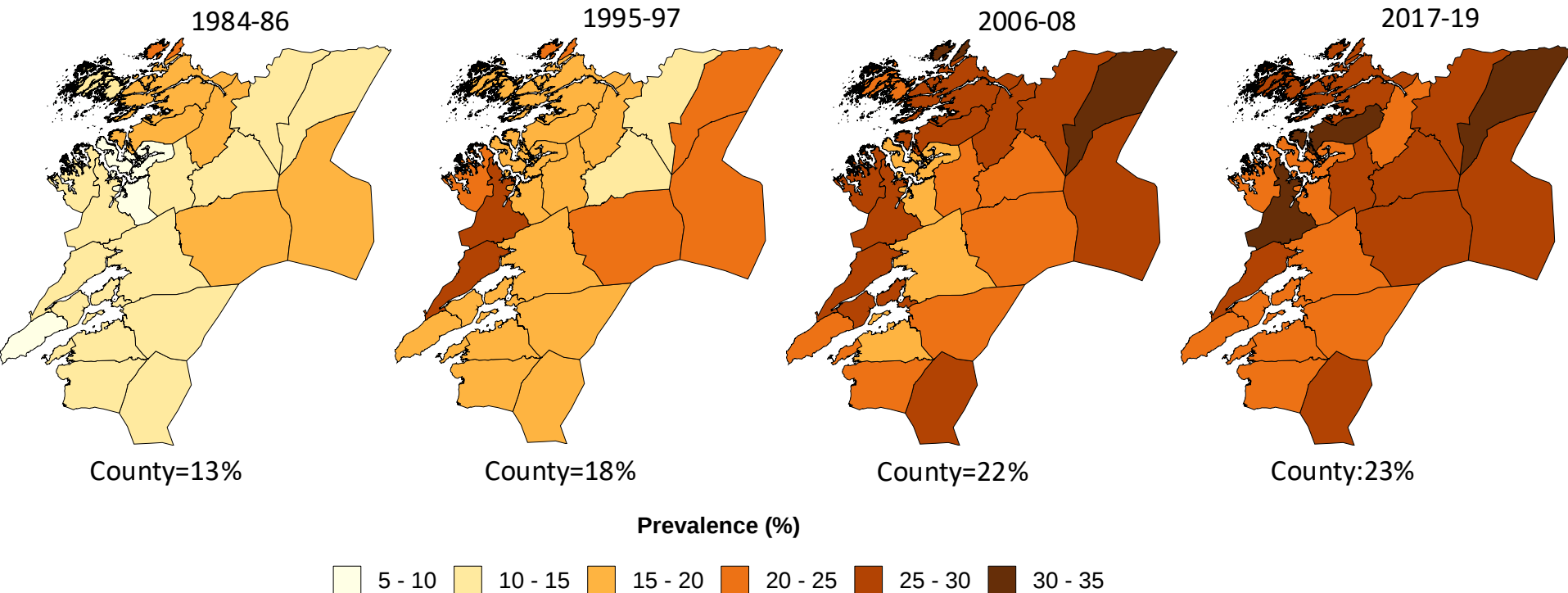
Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	2108	1057	1051
65-69	2008	783	1225
70-74	14493	8140	6353
75-79	16691	8349	8342
80-84	20380	8814	11566
85-89	23676	8370	15306
90+	21762	5567	16195

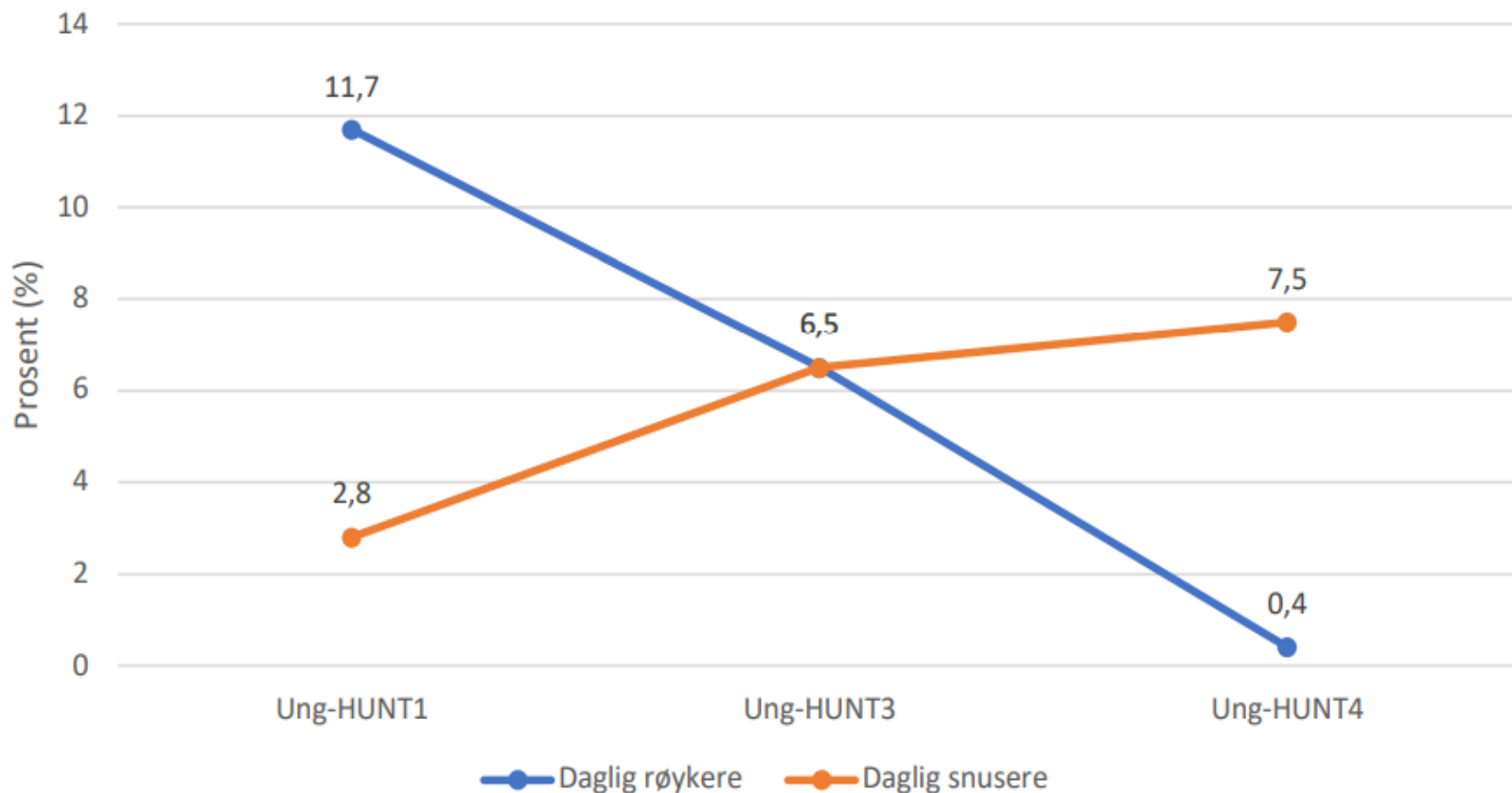

<https://demenskartet.no/>

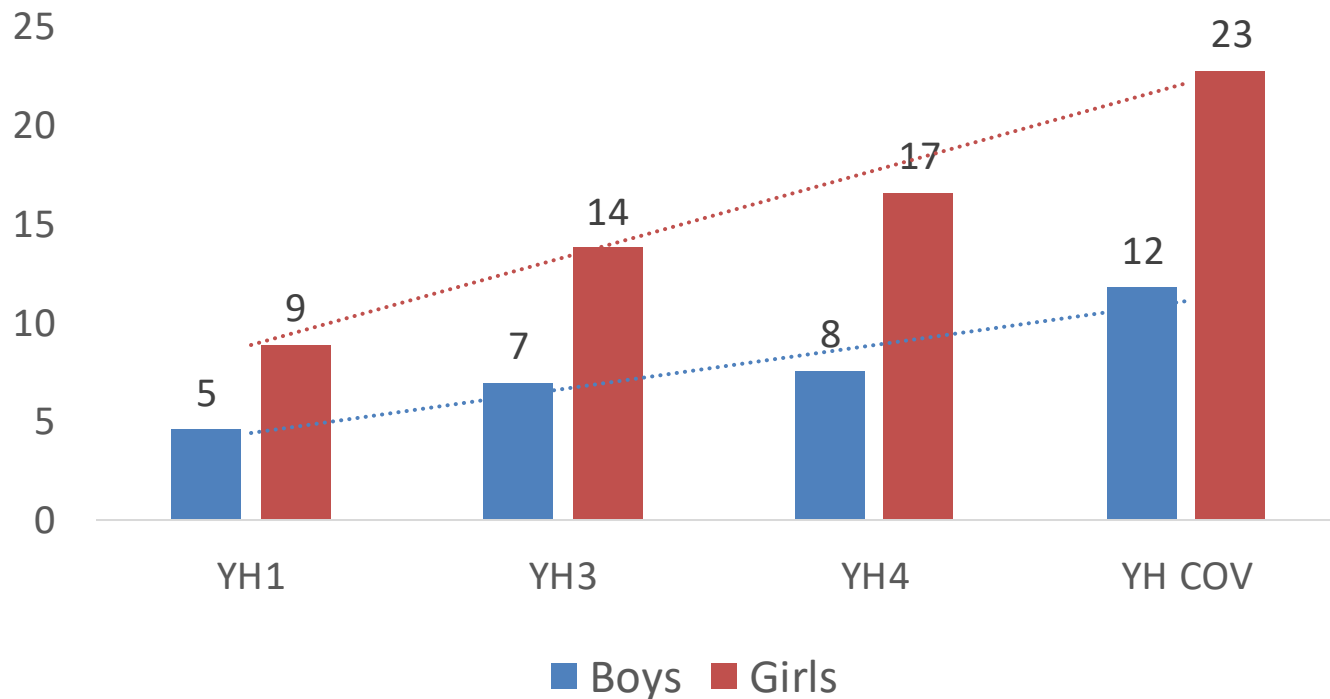
Trender fedme kvinner % (BMI $\geq$ 30)

Trender tobakk ungdom

Trender i ensomhet - ungdom

Psykisk helse-trender

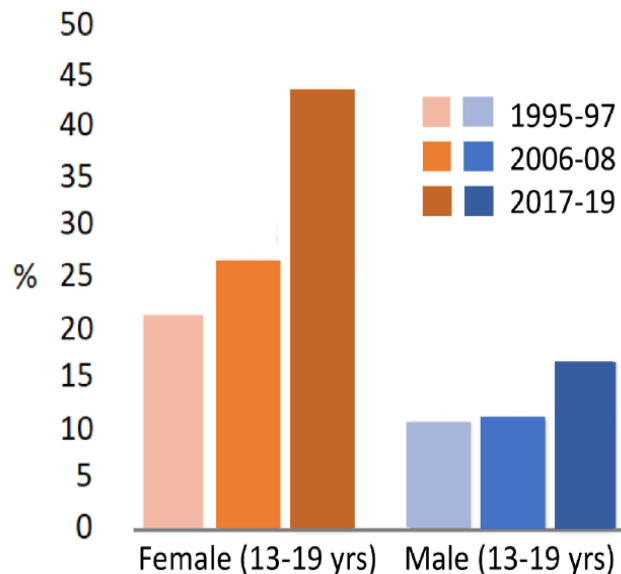

Figure 2 Prevalence (%) of anxiety and depression symptoms measured with Hopkins Symptom Checklist-5 (cut-off ≥ 2), from three decades of adolescents in the Young-HUNT Study.

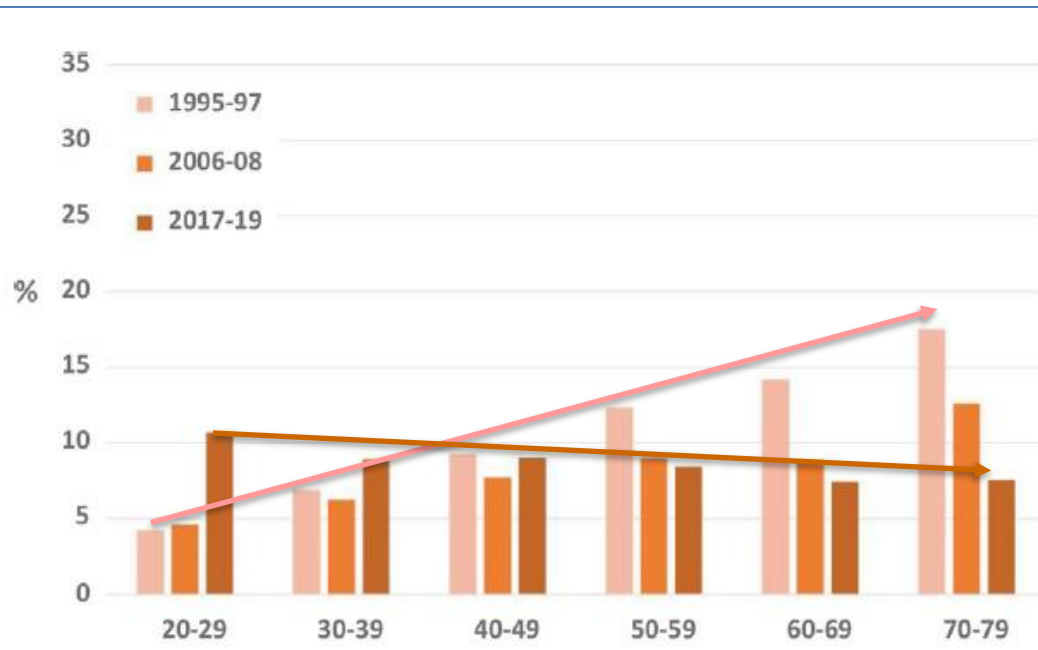

Figure 3 Prevalence (%) of depression symptoms measured with Hospital Anxiety and Depression Scale-depression (cut-off ≥ 8) from three decades, the HUNT Study. (Adult females)

Statsforvalteren i Trøndelag

NTNU

HUNT forskningssenter

Senter for helsefremmende forskning

Trøndelag Forskning og Utvikling
Trøndelag R & D Institute

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjälte

NORD
universitet

Kompetansesenteret
Tannhelse Midt

Trøndelag fylkeskommune
Eldrerådet

Trøndelag fylkeskommune
Integreringsutvalget

Trøndelag fylkeskommune
Rådet for likestilling av mennesker
med nedsatt funksjonsevne

Nord-Trøndelag
legeforening

DEN NORSKE LEGEFORENING

DEN NORSKE KIRKE
Nidaros bispedømme -
Nidarosen bæspatjälte

Trøndelag
musikkråd

ROS
Rådgivning om
spiseforstyrrelser

Livsglede
for Eldre

Pensjonistenes Fellesorganisasjon
TRONDHEIM

Helse Nord Trøndelag HF

6 kommune-
regioner

UNGE
KOKKER

KIRKENS SOS
TRØNDELAG

Kompetansesenter rus - Midt-Norge
ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

Kultur, helse og omsorg
NASJONALT KOMPETANSESENTER

TRØBUR
Trøndelag barne-
og ungdomsråd

NORGES
IDRETTSFORBUND
Trøndelag Idrettskrets

BEDRIFTSIDRETTE
NORD-TRØNDELAG

Folkehelsealliansen i Trøndelag

Et friskere Trøndelag!

<https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/folkehelse-idrett-frivillighet/folkehelse/folkehelsealliansen-i-trondelag/>

Om alliansen >

Bakgrunn for alliansen og hvordan den er innrettet i Trøndelag.

Samarbeidspartnere i alliansen >

Her finner du oversikt over medlemmene i alliansen.

Møtedokumenter og referater >

Her er protokoll og årsmelding fra møter i alliansen samlet opp.

Alliansen sine innsatsområder >

Arbeid for god psykisk helse er Folkehelsealliansen i Trøndelag sitt hovedsatsingsområde for perioden 2024-2026.

Folkehelseprisen >

Alliansen deler ut hvert år en folkehelsepris.

Årshjul

- Vårmøte siste torsdag i mars
- Årsmøte første torsdag i oktober
- Regional folkehelsekonferanse første fredag i oktober
- Møter og seminarer

ABC for god psykisk helse

Forskningsbaserte helsefremmende anbefalinger

Gjør noe aktivt ACT

Hvis du holder deg aktiv,
vil du føle deg mer glad - oftere.
Du kan være aktiv på mange måter -
både fysisk, sosialt og mentalt.
Å være i aktivitet styrker
din psykiske helse!

Gjør noe sammen BELONG

Når du er med på sosiale aktiviteter
og bygger gode relasjoner til andre,
får du en følelse av å høre til og ha verdi.
Å være en del av fellesskapet gir deg
støtte i hverdagen, og styrker
din psykiske helse!

Gjør noe meningsfylt COMMIT

Når du jobber for en god sak eller
gjør noe godt for andre, gjør du noe
meningsfylt. Å hjelpe andre
gir mening, glede og takknemlighet.
Å gjøre noe meningsfylt styrker
din psykiske helse!

<https://www.abcforgodpsykiskhelse.no/>

Statsbudsjettet 2025

REGJERINGEN.NO

25 millionar kroner til ABC-kampanjen for psykisk helse

Regjeringa vil gi folk kunnskap om korleis dei kan styrke den psykiske helsa og f...

Bli med og test vårt nye kurs i ABC for god psykisk helse!

Annica Øygard 11.09.24

Sammen med Friluftslivets år, Livsglede for eldre, Norges Frivilligsentraler, Studieforbundet Livslang Læring, Trøndelag Fylkeskommune og medlemmer i Folkehelseforeningen utvikler vi et kurs i ABC for god psykisk helse. Arbeidet blir ledet av professor Steinar Krokstad, NTNU.

**Vil du være med og teste det ut i ditt
lokalsamfunn i uke 39 – 41?**

ABC-likemannskurs

- Sammen med Folkehelseforeningen har vi utviklet likemannskurs i ABC
- Frivillige kan drive kurs
- Frivillighetssentraler tester ut
- Støtte gjennom studie-forbund og voksen-opplæringsmidler
- <https://folkehelseforeningen.no/bli-med-og-test-vart-nye-kurs-i-abc-for-god-psykisk-helse/>